

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep

0030 Oslo

Deres ref.: 02/1639 Vår ref.: 2002/409
jf.00/2283 E 682.21 sikk

Dato: 29. april 2002

■

Høring – Utkast til Ot.prp. til lov om endringer i lov om offentlig støtte og kgl.res. som inkorporerer rådsforordning EF nr. 659/99

Det vises til Deres brev av 9. april 2002 der Konkurransetilsynet blir bedt om å sende høringsuttalelsen vedrørende utkast til ovennevnte Ot.prp. fra Nærings- og Handelsdepartementet via Arbeids- og Administrasjonsdepartementet.

Nærings- og Handelsdepartementet (NHD) har gjennom lov om offentlig støtte av 27. mai 1992 nr. 117 (statsstøtteloven) og forskrift av 4. desember 1992 det overordnede ansvar i forvaltningen for notifikasjon og rapportering til Eftas overvåkningsorgan (ESA) av offentlig støtte til næringslivet i Norge. EU har ved rådsforordning 659/1999 gitt bestemmelser om direkte kontroll ("on-site monitoring") hos mottaker av statsstøtte som er nye i forhold til eksisterende prosedyreregler for statsstøtte. Forordningen ble tatt inn i EØS-avtalen gjennom EØS-komiteéns beslutning nr. 164/2001 av 11. desember 2001.

I høringen fra NHD foreslås det endringer i lov om offentlig støtte slik at ESA får rett til å foreta kontrollbesøk hos støttmottaker. Videre foreslås det en bestemmelse om bevissikring i saker om kontroll på stedet som er lik konkurranseloven § 6-2. Det foreslås i tillegg å innføre en lovhjemmel for å innføre en særskilt foreldelsesfrist for tilbakebetalingskrav i statsstøttesaker. Til slutt er det foreslått en presisering av eksisterende ordlyd i bestemmelsen om tilbakebetaling av støtte.

NHD forslår å gjennomføre prosedyreforordningen gjennom forskrift fastsatt med hjemmel i lov om offentlig støtte. Den nye forskriften vil bli behandlet i statsråd etter at de foreslåtte endringene i lov om offentlig støtte har trådt i kraft.

Konkurransetilsynet har kommentarer til høringsforslaget når det gjelder reglene om kontroll og bevissikring.

Konkurransetilsynet vil foreslå at §§ 3 og 4 slås sammen til en bestemmelse, eventuelt at det i § 3 foretas en eksplisitt henvisning til vilkårene i § 4. For det første fremgår det ikke klart av § 3 at det må foreligge en beslutning fra forhørsretten før ESA gjennomfører kontrollen. Dette kan klargjøres ved å knytte bestemmelsene sammen. For det andre bruker § 3 overskriften ”kontroll”, mens § 4 bruker overskriften ”bevissikring”. Ved å bruke to forskjellige begreper kan det synes som om det er hjemmel for å iverksette to forskjellige typer tvangsmidler. Konkurransetilsynet foreslår at overskriften skal være bevissikring. På den måten fremheves det at regelen om bevissikring er noe annet enn de lignende regler i straffeprosessloven om ransaking og beslag.

Konkurranseloven § 6-2 første ledd presiserer at bestemmelsen om bevissikring gir adgang for Konkurransetilsynet til selv å søke etter bevis. Det går ikke klart frem av forslaget til lovtekst at ESA selv kan søke etter bevis. Dette bør derfor presiseres i merknadene til bestemmelsen.

I første avsnitt under punkt 4 vises det til at kontroll på stedet ikke er en nyskapning og at det finnes tilsvarende regler på konkurranserettens område. Straffeprosessloven har også regler om ransaking og beslag. Det bør presiseres hvilken form for kontroll den nye bestemmelsen tar sikte på å regulere. I tillegg bør det fremgå at EØS-konkurranseloven § 3 bestemmer at konkurranseloven § 6-2 får tilsvarende anvendelse ved kontroll som foretas av ESA.

Rådsforordning 659/1999 artikkel 22 bruker følgende formulering: ”faa adgang til den paagaeldende virksomheds lokaler og grunde”. På konkurranserettens område er det en regel om kontroll i artikkel 14 i Rådsforordning 17/62 om anvendelse av bestemmelsene i EF-traktaten artikkel 85 og 86. Etter den danske oversettelsen av Rådsforordning 17/62 har Kommisjonen rett til ”at faa adgang til virksomhedernes samtlige lokaler, grunde og transportmidler”. I forskrift av 4. desember 1992 nr. 966 om prosessuelle konkurranseregler i EØS-avtalen mv. er dette oversatt til norsk med at ESA har rett til ”å få adgang til alle foretakets lokaler, eiendommer og transportmidler”. Konkurransetilsynet foreslår derfor at statsstøtteloven § 3 bruker uttrykket ”eiendom” i stedet for ”grunn”. Dette bør også endres i merknadene til § 3.

Det står i forslaget til § 3 at ”Departementet kan være til stede ved slik kontroll, innen de rammer EØS-avtalen gir.” Under pkt. 4, 7. avsnitt står det at ”Nasjonale styresmakter får også rett til å vere til stades når overvåkingsorganet er på kontrollbesøk. Nasjonale styresmakter har likevel ikkje rett til sjølve å utføre kontrollbesøk.” I merknadene til § 3 står det imidlertid at ”Departementet får ikkje rett til å delta i sjølve kontrollen.” Det bør her presiseres at departementet har rett til å være til stede, men ikke til å utføre selve kontrollen.

I siste avsnitt under merknadene til § 3 står det at ”Representantane for overvåkingsorganet og dei sakkunnige skal ved framkomsten også leggje fram ei skriftleg fullmakt som viser til gjenstanden og formålet med kontrollen.” Det er uklart om det her vises til forhørsrettens beslutning om bevissikring eller en annen fullmakt. I den forbindelse bør det kommenteres i merknadene at henvisningen til straffeprosessloven § 200 innebærer at forhørsrettens beslutning om bevissikring skal leses opp eller forevises før bevissikringen settes i verk. Forvaltingsloven § 15 første ledd krever også at formålet med bevissikringen (granskning, husundersøkelse mv) skal meddeles før bevissikringen starter.

I § 4 annet ledd er det foreslått at ”Konkurransetilsynet kan kreve bistand av politiet til å iverksette beslutningen om bevissikring.” Det er ikke Konkurransetilsynet som gjennomfører kontrollen og det bør derfor presiseres at Konkurransetilsynet på vegne av overvåkingsorganet kan kreve bistand av politiet.

Når Konkurransetilsynet skal bistå ESA med rettslige skritt i forbindelse med kontroller er det viktig at Konkurransetilsynet både har den nødvendige faglige kompetanse innen statsstøtte området og at tilsynet får tilstrekkelig informasjon i den enkelte sak. Konkurransetilsynet har tidligere foreslått overfor NHD at tilsynet gis det formelle ansvaret som ESAs kontaktpunkt ved

direkte kontroll hos støttemottaker. Det fremgår av forslaget til Ot.prp. at NHD skal være ESAs kontaktorgan i Norge. Dette bør etter Konkurransetilsynets oppfatning fremgå av lovteksten i § 3. Under enhver omstendighet er det viktig at samarbeidet mellom Konkurransetilsynet og NHD fungerer bra. Under pkt. 4 nest siste avsnitt er det forutsatt at det blir etablert gode informasjonsrutiner mellom NHD og Konkurransetilsynet. Det bør vurderes å innta mer detaljerte rutiner for hvordan denne informasjonsutvekslingen skal foregå.

Konkurransetilsynet vil trenge økte ressurser bl.a. for å øke kompetansen knyttet til statsstøtteleven. Dette bør fremgå av høringsforslaget.